

Associació per l'impuls metropolità
del Camp de Tarragona

**Anàlisi d'alternatives jurídiques per a
l'habilitació d'un mitjà propi que
presti serveis energètics a nivell
metropolità**

5 de juny de 2026

samsø

1. Introducció.....	1
2. Característiques que han de reunir totes les alternatives objecte d'estudi..	2
2.1. Comercialització elèctrica: requisits de capacitat i obligacions	2
2.2. Condició de mitjà propi de diferents poders adjudicadors.....	3
2.3. Tramitació d'un expedient d'exercici d'activitat econòmica	4
3. Estudi d'alternatives	5
3.1. Reus Serveis Municipals, S.A. com a mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona	5
3.1.1. L'Energètica com a mitjà propi dels ajuntaments de Tarragona i Reus 7	
3.2. Constitució d'una societat mercantil de capital públic participada pels ajuntaments de Reus i Tarragona	9
3.2.1. Possibilitat d'escindir Reus Energia de Reus Serveis Municipals, S.A. i absorció per la nova societat	12
3.3. Consorci participat pels ajuntaments de Reus i Tarragona, i amb RSM com a membre o mitjà propi del consorci.....	16
3.4. Mancomunitat del Camp de Tarragona.....	17
4. Taula comparativa	19
5. Conclusió	22

1.Introducció

Aquest informe analitza les alternatives jurídiques que fan viable la creació d'una comercialitzadora elèctrica que presti serveis energètics a la regió del Camp de Tarragona, i especialment als ajuntaments de Reus i Tarragona.

L'Ajuntament de Reus disposa d'una comercialitzadora d'electricitat integrada a l'empresa pública REUS SERVEIS MUNICIPALS, S.A. ("**RSM**"), la qual presta serveis de comercialització d'electricitat a l'ajuntament en qualitat de mitjà propi.

Al seu torn, l'Ajuntament de Tarragona té la voluntat de traslladar el model impulsat per l'Ajuntament de Reus al municipi de Tarragona per tal d'adquirir l'energia elèctrica d'una comercialitzadora pública destinada a satisfer els consums municipals.

En aquest context, es vol explorar la possibilitat que el model de comercialitzadora elèctrica de RSM impulsat per l'Ajuntament de Reus pugui estendre's a l'Ajuntament de Tarragona, per tal d'aprofitar els recursos tècnics, humans i *know how* existents a la comercialitzadora de RSM i impulsar un nou agents de serveis energètics propi del Camp de Tarragona. També es preveu que en un futur puguin participar d'aquest model altres ajuntaments del Camp de Tarragona que hi estiguin interessats, tot i que la iniciativa seria liderada inicialment pels ajuntaments de Reus i Tarragona.

Així doncs, en aquest informe s'analitza la viabilitat jurídica i de governança de les següents alternatives:

- Reus Serveis Municipals, S.A. com a mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona
 - o L'Energètica com a mitjà propi dels ajuntaments de Tarragona i Reus
- Societat mercantil de capital públic participada pels ajuntaments de Reus i Tarragona
 - o Possibilitat d'escindir Reus Energia de Reus Serveis Municipals, S.A. i absorció per la nova societat
- Consorci participat pels ajuntaments de Reus i Tarragona, i amb RSM com a membre o mitjà propi del consorci
- Mancomunitat del Camp de Tarragona

2. Característiques que han de reunir totes les alternatives objecte d'estudi

Prèviament a l'anàlisi de cada alternativa, convé sintetitzar les característiques que tota alternativa ha de reunir per poder servir al propòsit de crear un instrument jurídic que presti serveis energètics als municipis del Camp de Tarragona.

2.1. Comercialització elèctrica: requisits de capacitat i obligacions

Tot anàlisi de les diferents alternatives jurídiques que permeten habilitar un mitjà per a la prestació de serveis energètics metropolitans al Camp de Tarragona ha de partir dels requisits que la normativa sectorial del sector elèctric estableix per a prestar serveis de comercialització d'energia elèctrica. A partir d'aquests requisits específics es poden acotar amb més precisió les alternatives jurídicament viables a disposició dels ens locals.

L'activitat de comercialització d'energia elèctrica es troba regulada als articles 38 i següents de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric ("**LSE**"), al Reial Decret 1955/2000, d' 1 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions d'energia elèctrica ("**RD 1955/2000**"), i al Reial Decret 88/2026, d' 11 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament general de subministrament, comercialització i agregació d'energia elèctrica ("**RD 88/2026**")¹.

2

Segons l'article 2.d del RD 88/2026, son comercialitzadores d'energia elèctrica «les **societats mercantils o societats cooperatives de consumidors i usuaris** que, accedint a les xarxes de transport o distribució, adquireixen energia per la seva venda als consumidors, a altres subjectes del sistema o per realitzar operacions d'intercanvi internacionals». Per tant, queden excloses de la funció de comercialitzadora aquelles persones jurídiques diferents a la societats mercantils o societats cooperatives.

La **capacitat legal** d'aquestes societats s'acredita amb la seva inscripció al registre mercantil o de cooperatives i amb la justificació que el seu objecte social compregui la capacitat per comprar i vendre energia (art. 14.2 RD 88/2026).

La **capacitat tècnica** s'acredita complint amb els requisits exigits als subjectes compradors en el mercat de producció d'energia elèctrica conforme als Procediments d'Operació Tècnica i, si escau, les Regles de Funcionament i Liquidació dels Mercats Diari i Intradiari d'Electricitat (art. 14.3 RD 88/2026).

La **capacitat econòmica** s'acredita presentant a l'Operador del Sistema (REE) i a l'Operador del Mercat (OMIE) les garanties que resultin exigibles per a l'adquisició d'energia en el mercat de producció d'electricitat en els Procediments d'Operació

¹ Determinades disposicions del RD 88/2026 entren en vigor als quatre mesos des de l'entrada en vigor de la norma, d'acord amb la disposició final novena. Havent-se publicat l'11 de febrer de 2026, l'entrada en vigor de manera completa es produirà l'11 de juny de 2026.

Tècnica i en les corresponents Regles de Funcionament i Liquidació del Mercat respectivament.

Precisament, entre les obligacions de les comercialitzadores, previstes l'art. 46 LSE, hi ha la de mantenir-se en el compliment dels requisits de capacitat legal, tècnica i econòmica que es determinin en relació al subministrament d'energia elèctrica.

2.2. Condició de mitjà propi de diferents poders adjudicadors

Un segon aspecte a tenir en compte a l'hora de determinar la millor alternativa per a la creació d'un instrument jurídic que presti serveis energètics als municipis del Camp de Tarragona, i especialment als ajuntaments de Reus i Tarragona, és la condició que aquest instrument esdevingui mitjà propi personificat dels ens locals que el controlen.

És ben sabut que la condició de mitjà propi personificat permet a l'Administració encarregar directament determinades prestacions a entitats que en depenen, sense necessitat de recórrer al règim general de la contractació pública. Aquest mecanisme, conegut com a "encàrrec a mitjà propi", es justifica perquè es considera una forma d'organització interna de l'Administració, sempre que es compleixin els requisits legals necessaris. Així, es configura com una excepció al règim ordinari de contractació, amb l'objectiu de dotar de major agilitat i eficiència la gestió pública, tot i que se sotmet limitacions estrictes per evitar un ús indegut que pugui vulnerar els principis de la contractació pública (llibertat d'accés a les licitacions, publicitat i transparència dels procediments, no discriminació i igualtat de tracte).

D'acord amb l'art. 32 LCSP, per tal que una entitat pugui esdevenir mitjà propi personificat d'un poder adjudicador cal que es compleixin les següents condicions:

- **Control anàleg:** l'entitat ha d'estar subjecta a un control per part del poder adjudicador similar al que aquest exerceix sobre els seus propis serveis. En cas de tractar-se de diversos poders adjudicadors hauran d'exercir un control conjunt anàleg.

El control anàleg no s'acredita únicament amb la capacitat individual de l'Ajuntament de Tarragona de controlar RSM, sinó que aquest control pot exercir-se de manera conjunta entre les diferents administracions públiques que participen al capital social². Tampoc es demostra simplement amb la participació al capital social del mitjà propi, sinó que el que importa és que el poder adjudicador ostenti poders efectius de direcció i supervisió³.

² STS 1041/2026, d'11 de març de 2026.

³ STS 1042/2026, de 5 de març de 2026.

- **Activitat principal:** almenys el 80 % de l'activitat de l'entitat s'ha de realitzar amb els poders adjudicadors que el controlen, podent ampliar la seva activitat amb tercers, però no podent superar el 20%.
- **Capital o patrimoni íntegrament públics:** la titularitat del capital o del patrimoni ha de ser totalment pública.
- **Reconeixement estatutari:** els estatuts de l'entitat han de preveure expressament que actua com a mitjà propi del poder adjudicador en qüestió.

2.3. Tramitació d'un expedient d'exercici d'activitat econòmica

Finalment, el tercer element a tenir en compte per a la creació d'un instrument jurídic que presti serveis energètics als municipis del Camp de Tarragona és l'obligació dels ens locals que vulguin formar-ne part d'aprovar els respectius expedients d'exercici d'activitat econòmica.

La Constitució Espanyola reconeix expressament la iniciativa pública en l'activitat econòmica (art. 128 CE), habilitant les administracions per participar en el mercat sempre que concorri l'interès general. Aquesta previsió es desenvolupa a nivell local mitjançant l'article 86 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (LRBRL), que permet als ens locals exercir la iniciativa pública per al desenvolupament d'activitats econòmiques, sempre que quedi garantit el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

En l'àmbit català, l'article 243 del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril) recull idèntica habilitació, alhora que identifica com a instruments jurídics aptes els organismes autònoms de caràcter industrial, les societats mercantils de capital públic o mixt i les societats cooperatives.

La tramitació d'aquest expedient respon a diverses finalitats complementàries. En primer lloc, permet acreditar que l'activitat que es pretén impulsar respon a una necessitat real i identificada del municipi, i que la intervenció pública és la fórmula idònia per satisfer-la, per davant o amb competència de l'oferta privada existent. En segon lloc, assegura que l'activitat no posarà en risc la sostenibilitat financera de la hisenda municipal, ja que l'expedient ha de contenir un anàlisi de mercat i una projecció econòmica que n'acrediti la viabilitat. En tercer lloc, garanteix la legalitat de l'actuació municipal i la seva adequació als principis d'economia, suficiència i eficiència en l'ús dels recursos públics.

3. Estudi d'alternatives

3.1. Reus Serveis Municipals, S.A. com a mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona

L'opció que RSM esdevingui mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona és l'alternativa més senzilla i ràpida de materialitzar d'entre totes les possibilitats analitzades en aquest informe⁴. Es tracta d'una societat que ja està constituïda i que realitza, entre d'altres, l'activitat de comercialització d'electricitat, tot i que pot comportar inconvenients pel que fa a la governança, tal i com es veurà seguidament.

A. Capacitat per a ser comercialitzadora

Viable. La capacitat està garantida, doncs RSM opera com a comercialitzadora elèctrica, havent acreditat la seva capacitat legal, tècnica i econòmica davant de les autoritats competents.

B. Possibilitat que sigui mitjà propi personificat

Viable. Actualment RSM és mitjà propi de l'Ajuntament de Reus. Per tal que ho sigui també de l'Ajuntament de Tarragona, caldria que es complissin els requisits de l'art. 32 LSCP, i especialment el de control anàleg que acrediti una participació conjunta en la presa de decisions de la societat. A tal efecte, seria necessari modificar els estatus de RSM per tal que quedi constància que la societat esdevé mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona i per tal de garantir que aquest n'exerceixi un control anàleg al dels seus propis serveis. Aquest extrem es podria complir mitjançant l'entrada de l'Ajuntament de Tarragona al capital social de RSM, tot atorgant-li suficient poder de direcció i de govern de la societat^{5 6}

C. Governança

Poc viable. RSM és una societat amb un capital social de més de 70 milions d'euros i que presta una pluralitat de serveis a l'Ajuntament de Reus, no només el de comercialitzadora elèctrica. Conseqüentment, una possible entrada al capital social de RSM per part de l'Ajuntament de Tarragona el mantindria sempre amb una participació social notablement minoritària respecte de l'Ajuntament de Reus, quelcom que condicionaria la governança.

⁴ Aquesta alternativa és anàloga al model establert per Tratamiento y Selección de Residuos, S.A. (TERSA), la qual gestiona la comercialitzadora Barcelona Energia.

⁵ D'acord amb la STS 734/2026, de 10 de febrer de 2026, la participació en el capital social no és suficient per acreditar el control anàleg. No hi ha vertaderament un control conjunt quan les decisions estratègiques de l'empresa les pot prendre l'Administració amb un control majoritari sobre el capital social.

⁶ Aquesta consideració és igualment aplicable a qualsevol altre ajuntament que en un futur vulgui que RSM li presti serveis energètics en qualitat de mitjà propi personificat

En aquest sentit, el fet que RSM presti altres serveis a l'Ajuntament de Reus comportaria que, per a la presa de decisions en els òrgans de direcció i de govern, l'Ajuntament de Reus (soci majoritari) tindria en compte més factors que el de la branca comercialitzadora elèctrica. Això podria fer divergir els interessos de l'Ajuntament de Reus respecte dels interessos dels socis interessats només en la branca de comercialització d'electricitat, si bé es podria preveure als estatuts o a un pacte de socis un mecanisme per impedir que el capital majoritari s'imposi en decisions que afectin socis minoritaris⁷.

Per altra banda, aprofitar l'estructura de RSM i fer-la extensible a l'Ajuntament de Tarragona té el potencial de convertir la comercialitzadora en una iniciativa que interpel·li, en un futur, el Camp de Tarragona.

D. Facilitat d'entrada de nous municipis

Viable. El règim jurídic de les societats anònimes ofereix facilitats per a la incorporació de l'Ajuntament de Tarragona i altres municipis al capital social de RSM. En aquest sentit, caldria modificar prèviament els estatuts de RSM. D'acord amb l'art. 7, relatiu a la titularitat de les accions, aquestes són propietat exclusiva de l'Ajuntament de Reus i són intransferibles a tercers⁸.

E. Transferència d'actius patrimonials i de recursos humans

Viable. La transferència d'actius dels ajuntaments de Reus i Tarragona a la societat es regiria per la normativa patrimonial aplicable als ens locals⁹, pel Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refó de la Llei de societats de capital ("**LSC**") i per allò establert a l'art. 85 ter LRBRL.

Respecte dels recursos humans, RSM disposa de personal per prestar el servei de comercialitzadora elèctrica. Si fos necessari ampliar la plantilla per assumir un major volum de feina, la societat mercantil contractaria el seu propi personal en règim de dret laboral.

D'acord amb l'art. 85 ter LRBRL, «les societats mercantils locals es regiran íntegrament, qualsevol que sigui la seva forma jurídica, per l'ordenament jurídic privat, llevat de les matèries en què els sigui d'aplicació la normativa pressupostària, comptable, de control financer, de control d'eficàcia i contractació¹⁰ (...)». Tot i això, la contractació de personal hauria de respectar els principis als quals remet la disposició addicional

⁷ Els estatuts de TERSA ofereixen un exemple: l'article 10 estableix que les decisions de la Junta General que afectin els encàrrecs a la societat per part dels ajuntaments minoritaris requeriran del vot favorable d'aquests ajuntaments.

⁸ Sens perjudici de l'art. 123.32 LSC, segons el qual són nul·les les clàusules estatutàries que facin pràcticament intransmissibles les accions.

⁹ Especial menció al Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals ("**ROAS**"). L'art. 214 regula el règim jurídic de l'adscripció i aportació de béns demaniais i béns patrimonials dels ens locals a societats mercantils amb capital íntegrament públic.

¹⁰ Es refereix a contractació d'obres, béns i serveis, no de personal.

primera del Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic¹¹.

F. DAFO

Fortaleses - o Acreditada com a comercialitzadora elèctrica. - o Pot ser mitjà propi personificat. - o Pot agrupar pluralitat d'ens locals.	Oportunitats - o Rapidesa en la incorporació de l'Ajuntament de Tarragona per tal d'encarregar a RSM el servei de comercialització elèctrica. - o Extensió a Tarragona, i potencialment a la resta del Camp de Tarragona, d'una iniciativa inicialment local.
Debilitats - o Limitacions de governança derivades d'una participació molt minoritària de l'Ajuntament de Tarragona. - o La no existència d'un actor propi pel Camp de Tarragona i la supeditació de RSM a la dimensió metropolitana	Amenaces o Divergència d'interessos dels socis, especialment tenint en compte que RSM presta més serveis a l'Ajuntament de Reus.

3.1.1. L'Energètica com a mitjà propi dels ajuntaments de Tarragona i Reus

7

Una variant de l'alternativa de l'apartat 3.1 és que l'Ajuntament de Tarragona entri al capital social de L'Energètica per tal que aquesta n'esdevingui mitjà propi. Aquesta opció també està a disposició de l'Ajuntament de Reus, tot i que el fet de disposar de RSM per a la comercialització elèctrica pot reduir-ne l'interès.

Aquesta possibilitat s'ha incorporat de manera explícita a l'ordenament jurídic mitjançant el Decret Llei 6/2026, de 5 de maig, de mesures urgents en l'àmbit urbanístic i de la contractació en relació amb els municipis rurals. La disposició final segona afegeix un nou article 13 al Decret Llei 5/2025, de 25 de març, pel qual s'adopten mesures urgents en matèria fiscal, de despeses de personal i altres d'administratives, segons el qual «Els Estatuts de la societat Energies Renovables Públiques de Catalunya, SAU (L'Energètica), poden establir la seva condició de mitjà propi personificat de les entitats locals de Catalunya i dels ens o entitats del seu sector públic que tinguin la consideració de poders adjudicadors. A aquest efecte, els Estatuts han de regular les condicions de participació d'aquestes entitats en el capital social i en els òrgans de govern per garantir el control anàleg conjunt, d'acord amb la normativa de contractes del sector públic. La condició de mitjà propi personificat

¹¹ STSJ Murcia 48/2026, 23 de gener de 2026 (rec. 515/2025), citant STS de 12 de setembre de 2014 (rec. 259/2012).

respecte d'aquestes entitats habilita l'empresa pública per executar, en el marc dels encàrrecs que aquestes li efectuïn, les actuacions compreses en el seu objecte social.»

A. Capacitat per a ser comercialitzadora

Viable. L'Energètica ja opera com a comercialitzadora elèctrica, havent acreditat la seva capacitat legal, tècnica i econòmica davant de les autoritats competents.

B. Possibilitat que sigui mitjà propi personificat

Viable. L'Energètica és mitjà propi personificat de la Generalitat de Catalunya. També pot ser-ho dels ens locals, si bé caldrà modificar els estatuts socials per tal de regular la seva participació en el capital social i en els òrgans de govern, d'acord amb la disposició adicional primera del Decret llei 6/2026.

C. Governança

Poc viable. En primer lloc, entrar al capital social de L'Energètica no donarà als ens locals poder de decisió suficient per ser rellevants en la presa de decisions.

En segon lloc, L'Energètica és una societat amb abast a tot el territori de Catalunya i amb unes finalitats vinculades a la política energètica de la Generalitat. Per tant, a nivell de lideratge local i des de la perspectiva del Camp de Tarragona, hi hauria el risc que es vincuessin les polítiques energètiques de la Generalitat, executades parcialment a través de l'Energètica, amb la política energètica a escala local, la qual pot divergir de la política autonòmica.

En tercer lloc, l'entrada dels ajuntaments de Tarragona i/o Reus al capital social de L'Energètica desincentivaria la creació d'un instrument jurídic propi del Camp de Tarragona, amb més coneixement de la realitat local i amb capacitat de convertir-se en un actiu polític propi del territori.

Per altra banda, un punt fort de L'Energètica és que el seu objecte social comprèn un ampli ventall més enllà de la comercialització elèctrica (explotació de recursos energètics; serveis de recàrrega de vehicles...). El fet que L'Energètica esdevingués mitjà propi d'un ajuntament permetria que l'ens local li pogués fer encàrrecs compresos dins del seu objecte social.

D. Facilitat d'entrada de nous municipis

Viable. D'acord amb el DL català 6/2026 això seria possible, si bé tant els criteris d'entrada com els tempos per a fer-la efectiva dependrien, en gran mesura, de L'Energètica.

E. Transferència d'actius patrimonials i de recursos humans

Viable. Pel que fa a la transferència d'actius patrimonials, es regiria per la normativa patrimonial aplicable als ens locals i al sector públic de la Generalitat de Catalunya¹² i per la LSC.

Pel que fa a la transferència de recursos humans, no seria necàssaria.

F. DAFO

Fortaleses - o Acreditada com a comercialitzadora elèctrica. - o Pot ser mitjà propi personificat. - o Pot agrupar pluralitat d'ens locals. - o Disposició d'una estructura sòlida de recursos tècnics i humans en diferents àmbits energètics .	Oportunitats o Possibilitat d'encarregar a L'Energètica un ampli ventall de serveis energètics.
Debilitats o Limitacions de governança	Amenaces - o Possibles divergències amb la política energètica de la Generalitat de Catalunya. - o Desincentiva el desplegament d'una iniciativa pròpia del Camp de Tarragona.

3.2. Constitució d'una societat mercantil de capital públic participada pels ajuntaments de Reus i Tarragona

Aquesta alternativa es caracteritza per la constitució *ex novo* d'una societat participada inicialment pels ajuntaments de Reus i de Tarragona. La seva principal virtut és el marge de maniobra per estructurar la societat (accions/participacions socials, règim de majories...) d'una manera que satisfaci des d'un inici els interessos dels socis, a la vegada que es desplegaria una iniciativa pròpia del Camp de Tarragona.

Com a principal limitació hi ha el fet que muntar una nova societat i habilitar-la com a comercialitzadora elèctrica requereix més temps que aprofitar l'estructura societària de RSM.

¹² Especial menció al Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals ("ROAS"). L'art. 214 regula el règim jurídic de l'adscripció i aportació de béns demaniais i béns patrimonials dels ens locals a societats mercantils amb capital íntegrament públic.

A. Capacitat per a ser comercialitzadora

Viable. S'haurien de realitzar els tràmits necessaris davant del MITERD, REE i OMIE per habilitar-la com a comercialitzadora, entre els quals hi ha l'acreditació de la seva capacitat legal, tècnica i econòmica.

Mentre no estigués acreditada com a comercialitzadora, tant l'Ajuntament de Reus com el de Tarragona continuarien amb l'esquema de comercialització que tenen actualment.

B. Possibilitat que esdevingui mitjà propi personificat

Viable. La LCSP estableix que poden esdevenir mitjans propis dels poders adjudicadors aquelles persones jurídiques de dret públic o de dret privat, sempre que compleixin les condicions de l'art. 32 LCSP.

C. Governança

Viable. La constitució d'una societat de nova creació permetria dissenyar des de l'origen l'estructura de governança que millor s'adapti als seus objectius estratègics en matèria de comercialització elèctrica i que complís els requisits per a ser considerada mitjà propi. A diferència de l'entrada en una societat ja existent, la creació *ex novo* garanteix que els estatuts socials, la composició dels òrgans de direcció i els mecanismes de presa de decisions es configurin *ad hoc*, sense condicionants heretats d'una estructura societària preexistent orientada a finalitats diverses. Així mateix, permet que els socis fundadors defineixin amb plena autonomia el règim de majories, els drets de vot i els mecanismes de control, assegurant una alineació efectiva entre els interessos de cada soci i els fins socials de l'entitat. En aquest marc, l'Ajuntament de Tarragona podria participar en condicions de major igualtat, evitant la subordinació a una lògica de govern determinada per interessos aliens a la comercialització elèctrica."

10

D. Facilitat d'entrada de nous municipis

Viable. Independentment de la forma societària que s'esculli (SA o SL), la legislació vigent en matèria de societats de capital és suficientment flexible respecte de l'entrada al capital social i la transmissió d'accions o participacions. Tot i això, existeixen diferències substancials entre ambdues formes jurídiques pel que fa a la transmissió d'accions i participacions.

La SA està concebuda legalment com una societat de capital de caràcter obert on la identitat dels socis queda en segon pla, quelcom que facilita que el capital social estigui més dispers i sigui fàcilment transmissible. D'acord amb l'art. 92.1 LSC, les accions tenen la consideració de valors negociables, de manera que són susceptibles d'incorporar-se al tràfic jurídic mercantil de manera impersonal.

Per contra, les SL són una forma de societat de caràcter tancat on la identitat del soci cobra més rellevància i on la relació entre els socis està més regulada. D'acord amb

l'art. 92.2 LSC, les participacions socials no tenen caràcter de valors, de manera que no són transmissibles de manera impersonal.¹³

E. Transferència d'actius patrimonials i de recursos humans

Viable. La transferència d'actius patrimonials a la societat de titularitat pública es regiria per la normativa patrimonial de les administracions públiques d'aplicació als ens locals i per la LSC, així com per la resta de normativa prevista per l'art. 85 ter LRBRL.

Respecte del personal, la societat mercantil contractaria el seu propi personal en règim de dret laboral d'acord amb l'art. 85 ter LRBRL, sense perjudici de respectar els principis als quals remet la disposició addicional primera del Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic.

F. DAFO

Fortaleses - o Pot ser mitjà propi personificat. - o Pot agrupar pluralitat d'ens locals. - o Pot habilitar-se com a comercialitzadora elèctrica.	Oportunitats o Desplegament d'una iniciativa pròpia del Camp de Tarragona.
Debilitats - o Manca d'una estructura sòlida inicial de recursos tècnics i humans per realitzar l'activitat de comercialització. - o Cal habilitar-se com a comercialitzadora elèctrica.	Amenaces o Possibles endarreriments en el procediment de constitució i habilitació com a comercialitzadora elèctrica.

¹³ En aquest sentit, entre els principals motius que recomanen la SA davant la SL hi ha els següents: (i) la major rigidesa en la transmissió de participacions socials en la SL; (ii) tenint en compte els òrgans societaris de govern propis d'una forma i una altra, la dificultat per estructurar en una SL mecanismes de control conjunt per part de múltiples entitats locals, quelcom necessari per articular el control anàleg exigint per la LCSP; (iii) una menor tradició a la pràctica en l'ús de la SL per operar com a mitjà propi personificat compartit conforme a l'article 32 en l'àmbit de l'energia (TERSA i L'Energètica) i (iv) la S.L. no afavoreix de manera àgil l'entrada progressiva de nous socis públics, quelcom essencial per a un projecte provincial obert a la participació esglaonada de municipis.

3.2.1. Possibilitat d'escindir Reus Energia de Reus Serveis Municipals, S.A. i absorció per la nova societat

La principal virtut d'aquesta opció és que es disposaria d'una estructura de garanties per operar des d'un inici. El principal inconvenient és que l'operació d'escissió és jurídicament més complexa que les alternatives anteriors, ja que té conseqüències jurídiques mercantils, comptables, fiscals i laborals tant per RSM com per la societat que absorbís la comercialitzadora.¹⁴

Des del punt de vista de l'activitat de comercialització elèctrica, l'escissió de la comercialitzadora de RSM planteja el repte de preveure un esquema que assegurí que en tot moment es compleixen les obligacions aplicables a les comercialitzadores, ja que es tracta d'una activitat liberalitzada però regulada.

El règim jurídic de l'escissió es contempla als arts. 58 i següents del Reial Decret-Llei 5/2023, de 28 de juny, pel qual s'adopten i prorroguen determinades mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la Guerra d'Ucraïna, de suport a la reconstrucció de l'illa de la Palma i a altres situacions de vulnerabilitat; de transposició de Directives de la Unió Europea en matèria de modificacions estructurals de societats mercantils i conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors; i d'execució i compliment del Dret de la Unió Europea ("**RDL 5/2023**").

L'escissió es caracteritza per la transmissió total o parcial del patrimoni d'una societat (escindida/ RSM) a una o més societats (beneficiària/nova societat), i pot ser de tres tipus:

- Escissió total: es transmet tot el patrimoni de la societat escindida, la qual s'extingeix, i els seus socis obtenen accions o participacions de la societat beneficiària o societats beneficiàries.
- Escissió parcial: es transmeten una o varies parts del patrimoni de la societat escindida, la qual no s'extingeix, i els seus socis obtenen accions o participacions de la societat beneficiària o societats beneficiàries.
- Segregació: es transmeten una o varies parts del patrimoni de la societat escindida, la qual rep participacions o accions de la societat beneficiària.

A efectes d'aquest informe ens centrarem en l'escissió parcial, ja que permetria a l'Ajuntament de Reus obtenir accions o participacions de la nova societat beneficiària per la transmissió de la comercialitzadora sense que RSM s'extingís.

D'acord amb l'art. 60 RDL 5/2023, l'escissió parcial comporta «el traspàs en bloc per successió universal d'una o diverses parts del patrimoni d'una societat, cadascuna de les quals formi una unitat econòmica, a una o diverses societats de nova creació o ja existents, rebent els socis de la societat que s'escindeix un nombre d'accions,

¹⁴ Aquest és el model seguit per a la prestació de serveis funeraris al Camp de Tarragona mitjançant la societat FUNECAMP, la qual va absorbir la branca funerària de RSM.

participacions o quotes socials de les societats beneficiàries de l'escissió proporcional a la seva respectiva participació en la societat que s' escindeix (...)».

Convé destacar els següents elements de la definició:

- «Successió universal» significa que la societat beneficiària se subroga en els drets i obligacions de l'escindida (RSM) pel que fa a la unitat econòmica transmesa (la comercialitzadora). D'acord amb l'art. 70 del RD 5/2023, la responsabilitat davant de creditors de la societat escindida és solidària i entre totes les societats beneficiàries.
- «Unitat econòmica» no té una definició única, sinó que depèn de la branca jurídica des de la qual s'analitza. La Llei de l'impost de societats l'equipara a una branca d'activitat, entesa com una unitat econòmica autònoma determinant d'una explotació econòmica, és a dir, un conjunt capaç de funcionar pels seus propis mitjans (art. 76.4). La comercialitzadora de RSM pot considerar-se una unitat econòmica autònoma.
- «societats de nova creació o ja existents» significa que es pot optar per transmetre la unitat econòmica a una societat preexistent (supòsit en què Reus i Tarragona ja hagin constituït una societat) o constituir aquesta societat alhora que se li transmet la unitat econòmica.
- «rebut els socis de la societat que s'escindeix un nombre d'accions, participacions...» significa que l'Ajuntament de Reus, en qualitat de soci únic de RSM (societat escindida) rebrà la part proporcional de les accions o participacions que li corresponguin de la societat beneficiària en funció del valor de la seva participació, és a dir, el valor de la unitat econòmica transmesa.

A. Capacitat per a ser comercialitzadora

Viable. Tot i això, l'escissió de la unitat econòmica que conforma la comercialitzadora que actualment forma part de RSM planteja el dubte sobre si la societat beneficiària queda habilitada automàticament com a comercialitzadora. Per resoldre aquesta qüestió s'ha **remès una consulta a la Comissió Nacional de Mercats i la Competència (CNMC)**.

Així doncs, i a expenses de la resposta a la consulta de la CNMC hi ha dues possibles aproximacions:

La interpretació més prudent és que la successió universal que comporta l'escissió parcial no inclouria l'habilitació com a comercialitzadora, ja que és la nova societat, amb personalitat jurídica pròpia, la que ha d'acreditar aquestes capacitats si vol ser habilitada com a comercialitzadora. Aquesta interpretació del marc jurídic que regula l'activitat de comercialització elèctrica aconsella considerar que el procediment d'habilitació com a comercialitzadora és específic de cada societat, la qual ha d'acreditar la seva capacitat legal, tècnica i econòmica, així com presentar la declaració responsable pertinent davant del Ministeri per la Transició Energètica i el Repte Demogràfic (MITERD).

Una interpretació més flexible, que cal contrastar amb la resposta de la CNMC, és que l'escissió i la transferència de la comercialitzadora a la nova societat es pugui materialitzar de forma més àgil, especialment en el cas que en la nova societat hi participi en un primer moment el mateix actor, es a dir, l'Ajuntament de Reus.

Les opcions disponibles serien:

- **Opció 1:** l'Ajuntament de Reus constitueix una nova societat, inicialment com a soci únic, i absorbeix la comercialitzadora escindida de RSM. Un cop materialitzada l'escissió, l'Ajuntament de Tarragona entra al capital social. En aquest cas, considerem que podria defensar-se davant dels organismes públics competents que la transferència de la comercialitzadora es produeix entre dues societats participades pel mateix soci únic (l'Ajuntament de Reus), de manera que podria no ser necessària una nova habilitació, sinó simplement modificar les declaracions responsables, garanties i demés documents que habiliten RSM com a comercialitzadora per tal que assumeixi aquesta funció la nova societat. A expenses de la resposta de la CNMC sembla l'opció més aconsellable en cas d'optar-se per l'opció de l'escissió i creació de nova societat.
- **Opció 2:** els ajuntaments de Reus i Tarragona constitueixen una nova societat i absorbeixen la comercialitzadora escindida de RSM. En aquest cas, en no haver-hi una coincidència exacta entre els socis de la societat escindida i els socis de la societat beneficiària, podria ser més difícil (a expenses de nou de la resposta de la CNMC) més complexa la transferència de l'actiu de comercialització.

14

En el cas de ser viable l'opció 1, les gestions per materialitzar-la serien relativament ràpides. En el cas de l'opció 2, un escenari que requerís nova habilitació podria suposar entre 3 i 6 mesos de tramitació.

B. Possibilitat que sigui mitjà propi personificat

Ídem apartat 3.2, lletra B.

C. Governança

Ídem apartat 3.2, lletra C.

Cal recordar que una escissió parcial comportaria que l'Ajuntament de Reus, com a soci únic de l'empresa escindida (RSM), veuria incrementada proporcionalment la seva participació social en la nova societat com a resultat de la transferència de la unitat econòmica.

Per evitar desequilibris entre el poder de decisió dels ajuntaments de Reus i de Tarragona, es podrien adoptar diferents mesures: adaptar els estatuts per preveure majories reforçades en l'adopció de determinats acords; adoptar pactes de socis per condicionar la governança; realitzar una ampliació de capital a càrrec de l'Ajuntament

de Tarragona o transmetre accions/participacions de l'Ajuntament de Reus a l'Ajuntament de Tarragona.

D. Facilitat d'entrada de nous municipis

Ídem apartat 3.2, lletra D.

E. Transferència d'actius patrimonials i de recursos humans

L'escissió parcial de la unitat econòmica conformada per la comercialitzadora comprèn la transferència del patrimoni i personal que conforma aquesta unitat econòmica.

Des del punt de vista patrimonial, l'escissió es regirà per la normativa patrimonial aplicable als ens locals i allò previst a l'art. 85 ter LRRL, la LSC i el RDL 5/2023.

Des del punt de vista laboral, l'escissió és una successió d'empresa regulada a l'art.44 del Reial Decret Legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors ("ET"), segons el qual, «el canvi de titularitat d'una empresa, d'un centre de treball o d'una unitat productiva autònoma no extingirà per si mateix la relació laboral, quedant el nou empresari subrogat en els drets i obligacions laborals i de Seguretat Social de l'anterior, incloent els compromisos de pensions, en els termes previstos en la seva normativa específica, i, en general, totes les obligacions que en matèria de protecció social complementària hagués adquirit el cedent».

D'acord amb l'art. 44.3 ET, sense perjudici de les responsabilitats previstes per la legislació de la Seguretat Social, el cedent i el cessionari responen solidàriament, durant tres anys, de les obligacions laborals nascudes amb anterioritat a la transmissió i que no haguessin estat satisfetes.

15

F. DAFO

Fortaleses	Oportunitats
○ Pot ser mitjà propi personificat. ○ Pot agrupar pluralitat d'ens locals. ○ Pot habilitar-se com a comercialitzadora elèctrica. ○ Estructura sòlida de recursos tècnics i humans per realitzar l'activitat de comercialització.	○ Desplegament d'una iniciativa pròpia del Camp de Tarragona. ○ Mecanisme energètic pels municipis del Camp. ○ S'ubica amb la lògica de marc e governança de la realitat metropolitana tarragonina.

Debilitats	Amenaces
o Cal habilitar-se com a comercialitzadora elèctrica tot i que podria ser possible amb declaracions rresponsables al Ministeri	- o Possible endarreriments derivats del procediment d'escissió i d'habilitació com a comercialitzadora elèctrica. - o Risc d'incompliment d'obligacions de les comercialitzadores. - o Riscos jurídics derivats de la successió universal.

3.3. Consorci participat pels ajuntaments de Reus i Tarragona, i amb RSM com a membre o mitjà propi del consorci

La creació d'un consorci per tal de dur a terme l'activitat de comercialitzadora elèctrica es topa amb impediments derivats de la seva naturalesa jurídica no societària i de les limitacions legals derivades del dret públic aplicable als ens locals.

A. Capacitat per a ser comercialitzadora

16

Inviabile. Els consorcis no tenen el caràcter de societat mercantil o societat cooperativa de consumidors i usuaris que exigeix el RD 88/2026 per a les comercialitzadores. Per tant, no poden realitzar aquesta activitat directament.

Conseqüentment, seria necessari que el Consorci constituís, al seu torn, una societat mercantil o cooperativa de consumidors i usuaris per a realitzar aquesta activitat. No obstant això, la disposició addicional novena de la LRBRL impedeix que entitats com els consorcis, quan depenguin d'un ens local, puguin constituir, participar en la constitució o adquirir noves entitats de qualsevol tipologia.

Així doncs, un consorci local format pels ajuntaments de Reus i Tarragona no podria constituir ni participar en una societat per tal d'utilitzar-la com a mitjà propi. No és viable l'opció de crear un consorci que realitzi directament l'activitat de comercialització, ni tampoc l'opció que un consorci local constitueixi o participi en una tercera entitat, com ara RSM si es pretengués que fos mitjà propi del consorci.

B. DAFO

Fortaleses	Oportunitats
Debilitats ○ No té capacitat legal per prestar el servei de comercialització directament. ○ No pot constituir ni participar en noves entitats.	Amenaces

3.4. Mancomunitat del Camp de Tarragona

L'última alternativa a tenir en compte és la d'impulsar una comercialitzadora pública per als consums municipals a través de la Mancomunitat per a la gestió integral de residus urbans del Camp de Tarragona. Aquest ens local de naturalesa no territorial està format pels ajuntaments de Tarragona, Reus, Valls, Vila-seca, Salou, Cambrils Constantí i la Canonja.

Aquesta opció no és viable. Una mancomunitat és una entitat local no territorial (art. 3.2 LRBRL). D'acord amb l'art. 44.1 LRBRL, les mancomunitats poden executar obres i serveis que estiguin dins de les competències dels municipis que les conformen. Al respecte, la disposició transitòria onzena de la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local ("**LRSAL**") precisa que les mancomunitats de municipis estaran orientades exclusivament a la realització d'obres i prestació de serveis públics que siguin necessaris per a que els municipis exerceixin les competències o prestin els serveis enumerats als arts. 25 i 26 LRBRL.

La comercialització elèctrica no forma part de les competències dels ens locals contemplades en els arts. 25 i 26 LRBRL¹⁵. Per tant, la mancomunitat no seria una figura idònia per realitzar aquesta activitat, tampoc mitjançant una societat instrumental.

¹⁵ El RD 88/2026 incorpora com a nova competència pròpia dels ens locals «p) Promoción y participación en comunidades ciudadanas de energía y comunidades de energías renovables que permitan contribuir a la obtención de beneficios medioambientales, económicos o sociales en los municipios donde operan, así como el impulso de actuaciones de transición energética tales como la eficiencia energética, la electrificación y el fomento del autoconsumo». No és prudent considerar que la comercialització queda inclosa en aquesta competència.

A. DAFO

Fortaleses	Oportunitats
Debilitats ○ No pot realitzar l'activitat de comercialització, tampoc mitjançant ens instrumental.	Amenaces

4.Taula comparativa

	Capacitat comer- cialitzadora	Capacitat mitjà propi	Governança	Facilitat entrada nous municipis	Transferència actius patrimonials i recursos humans
RSM mitjà propi de Tarragona	Viable. RSM està habilitada.	Viable. És mitjà propi de l'Ajuntament de Reus. Caldria que complís requisits ex. Art. 32 LCSP per a ser mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona	Menys viable. - RSM presta pluralitat de serveis a l'Ajuntament de Reus - Participació de l'Ajuntament de Tarragona al capital social molt minoritària (poca capacitat d'incidència en la presa de decisions, sense perjudici de poder limitar els efectes de la seva condició de soci minoritari).	Viable. - Règim jurídic de les societats anònimes ho permet. - Caldria modificar estatuts.	Viable. - Transferència d'actius patrimonials sotmesa a normativa patrimonial dels ens locals i a la LSC. - No hi ha transferència de recursos humans. En cas de necessitat, contractació laboral sotmesa a principis de l'Estatut de l'Empleat Públic.
L'Energètica mitjà propi de Tarragona i/o Reus	Viable. L'Energètica està habilitada.	Viable. És mitjà propi de la Generalitat de Catalunya. Caldria que complís requisits ex. Art. 32 LCSP per a ser mitjà propi de l'Ajuntament de Tarragona i/o Reus.	Menys viable. - Participació molt minoritària (poca capacitat d'incidència en les decisions) - possible divergència amb la política energètica de la Generalitat, executada per L'Energètica. - Desincentivaria l'impuls d'un instrument local propi del Camp de Tarragona.	Viable. Contemplat específicament pel DL català 6/2026.	Viable. - Transferència d'actius patrimonials sotmesa a normativa patrimonial dels ens locals i a la LSC. - No hi ha transferència de recursos humans. En cas de necessitat, contractació laboral sotmesa a principis de l'Estatut de l'Empleat Públic.

	Capacitat comercialitzadora	Capacitat mitjà propi	Governança	Facilitat entrada nous municipis	Transferència actius patrimonials i recursos humans
Societat mercantil de capital públic constituïda per Reus i Tarragona	Viable. Caldria habilitar-se.	Viable. Caldria que complís requisits ex. Art. 32 LCSP per a ser mitjà propi dels ajuntaments de Tarragona i Reus.	Viable. • Permet als socis dissenyar des de zero la societat i adaptar-la específicament a les necessitats reals. • Possibilitat de major igualtat entre Reus i Tarragona en la presa de decisions.	Viable. Règim jurídic de les societats de capital (SA i SL) ho permet, sent a priori més senzill en SA.	Viable. • Transferència d'actius patrimonials sotmesa a normativa patrimonial dels ens locals i a la Llei de LSC. • No hi ha transferència de recursos humans. En cas de necessitat, contractació laboral sotmesa a principis de l'Estatut de l'Empleat Públic.
Escissió de RSM i traspàs a societat mercantil de capital públic	Viable. Caldria habilitar-se. ¹⁶	Viable. Caldria que complís requisits ex. Art. 32 LCSP per a ser mitjà propi dels ajuntaments de Tarragona i Reus.	Viable. • Permet als socis dissenyar des de zero la societat i adaptar-la específicament a les necessitats reals. • Possibilitat de major igualtat entre Reus i Tarragona en la presa de decisions.	Viable. Règim jurídic de les societats de capital (SA i SL) ho permet, sent a priori més senzill en SA.	Viable. • Des del punt de vista patrimonial, l'escissió es regirà per la normativa patrimonial aplicable als ens locals, la Llei de societat de capital i el RDL 5/2023. • La transferència de recursos humans es regirà per l'art. 44.3 ET i per la Llei de la Seguretat Social.
Consorti públic local	Inviabile. • No és societat mercantil/societat cooperativa de consumidors i usuaris • Prohibició de participar en entitats de segon grau (DA 9ª LRBRL).	-	-	-	-

¹⁶ Qüestió consultada a la CNMC.

	Capacitat comercialitzadora	Capacitat mitjà propi	Governança	Facilitat entrada nous municipis	Transferència actius patrimonials i recursos humans
Mancomunitat del Camp de Tarragona	Inviabile. • No és societat mercantil/societat cooperativa de consumidos i usuaris • DA 13ª LRSAL acota activitats i serveis a les competències previstes als arts. 25 i 26 LRBRL.	-	-	-	-

5. Conclusió

De totes les alternatives analitzades n'hi ha dues que resulten més idònies en funció de si tenim en compte la rapidesa en la seva materialització o la solidesa com a projecte compartit entre els ajuntaments de Reus i Tarragona, i en el qual en un futur s'hi puguin incorporar altres municipis.

Si es té en compte la rapidesa en la seva materialització, l'alternativa més adequada és que RSM es converteixi en mitjà propi personificat de l'Ajuntament de Tarragona. Per tant, aquesta opció seria idònia si es busquen resultats a curt termini i l'Ajuntament de Tarragona assumeix que el poder de decisió sobre la gestió de RSM estarà principalment en mans de l'Ajuntament de Reus, si bé s'incorporarien mecanismes als estatuts per assegurar que l'Ajuntament de Tarragona ostenta control anàleg sobre RSM exigint per la LCSP en relació amb els mitjans propis personificats. Aquesta opció però significa la participació de l'Ajuntament de Tarragona en tot l'entramat de RSM, quelcom que no s'alinea amb l'objectiu de la proposta d'un nou actor energètic que presta serveis als dos ajuntaments amb vocació de prestar serveis al conjunt de municipis del Camp de Tarragona.

Si es té en compte la solidesa del projecte, l'alternativa més adequada és que es constitueixi una societat i traspassar-li, mitjançant escissió parcial de RSM, la unitat econòmica de comercialització d'electricitat. La materialització d'aquesta opció pot tenir diferents itineraris: l'escissió de Reus Energia en una nova societat, perquè un cop transferits els actiu entri l'Ajuntament de Tarragona a formar-ne part. L'altra opció és crear la nova societat i transferir aleshores els recursos i la comercialitzadora a la nova societat. A expenses de la resposta traslladada a la CNMC, sembla que la primer opció és la que permetria una transferència més àgil.

Sense dubte aquesta segona opció no és tan immediata com la primera, però ens permet disposar de l'actor pels dos ajuntaments i pel Camp de Tarragona amb capacitat en l'escenari de transició energètica podent operar la comercialitzadora pels dos ajuntaments. Aquesta opció té una major complexitat jurídica de l'operació, però a llarg termini ofereix la possibilitat de disposar d'un instrument jurídic propi del Camp de Tarragona especialitzat en serveis energètics.

En l'escenari de nova societat participada entre Reus i Tarragona sembla que el camí més aconsellable seria primer l'escissió amb creació d'una nova societat, que ja amb els actius energètics, donés entrada a l'Ajuntament de Tarragona.

En tot cas, per decidir-se per aquesta via cal tenir present els temps necessaris per a que es produeixi aquesta escissió i posterior entrada de l'Ajuntament de Tarragona.

En canvi, la creació d'una nova societat, participada pels dos ajuntaments des d'un inici, on a posteriori es transfereixen els recursos de Reus Energia, és més complex jurídicament i en relació a l'operativa de la nova societat, tot i que permet llençar un missatge de voluntat de construir una eina compartida de gestió energètica pels dos ajuntaments i pel Camp de Tarragona.

Amb el suport de:

